

Poláci

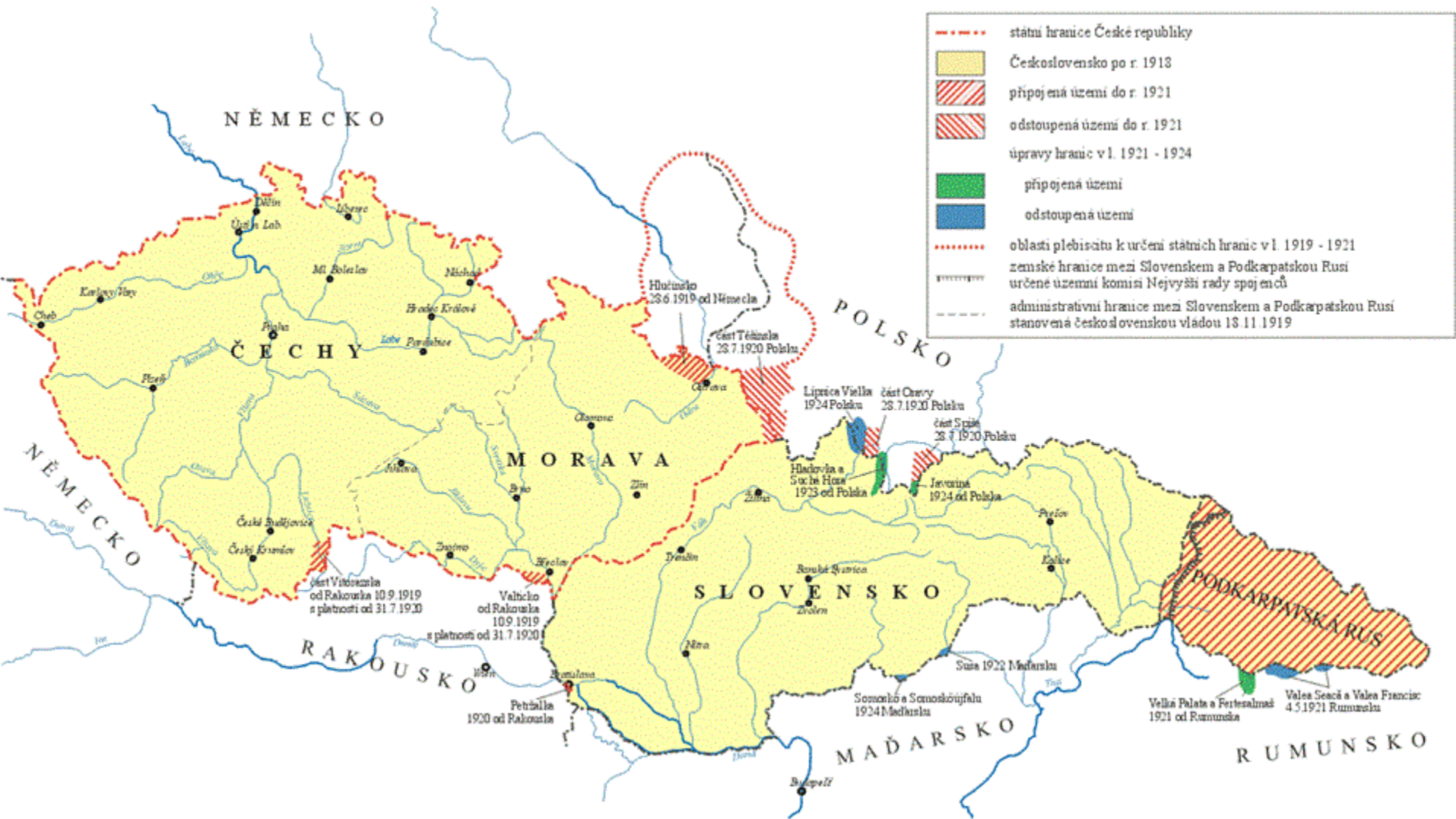
Historie kontaktů s Poláky

- 14. – 16. století
  - dle politiky vládařů (polský rod na českém trůnu – Jagellonci, 15. – 16. stol.)
  - kupci, studenti na Karlově univerzitě
  - odborníci (doly)
  - vliv katolictví
- 18. století
  - národní obrození – oboustranný zájem

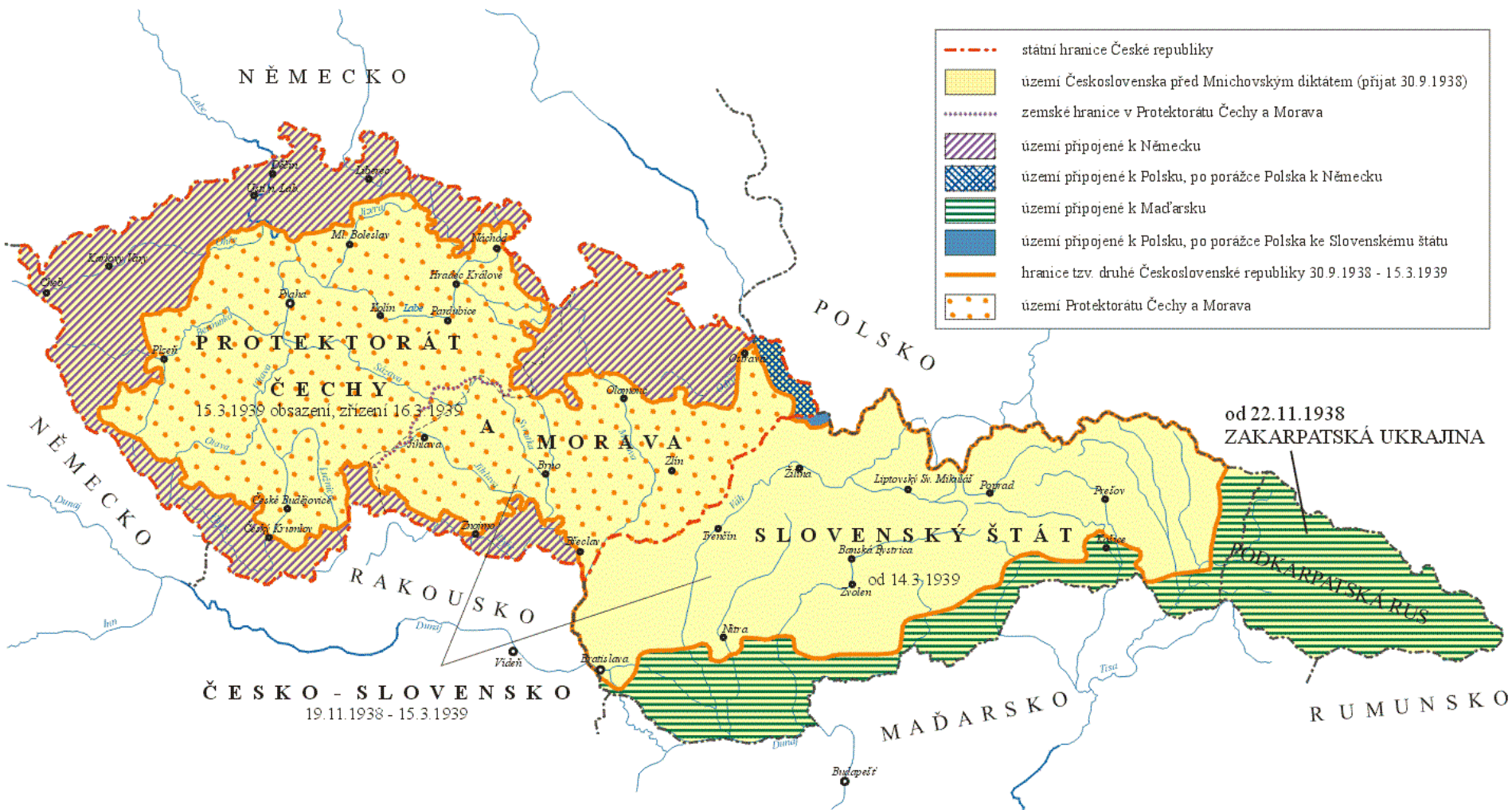
Poláci na Těšínsku

- polovina 17. století
  - valašská kolonizace
  - připojení Těšínska k Habsburské monarchii
- 19. století
  - Němci majetná vrstva, Češi administrativa, Poláci zemědělci a dělníci
  - Příchod Poláků z Haliče => změna národnostního složení

- Po 1. světové válce

• 1938

- Po válce
  - spory obdobné jako po r. 1918
  - 1947 zásah Sovětského svazu =>
  - odsun tzv. polských okupantů pozastaven, návrat Čechů, rehabilitace tzv. volkslistářů
- 50. léta 20. století
  - národnostní program P. Cieślara x osídlování pohraničí Čechy, Slováky, reemigranty, Řeky

- 1968
  - oficiální status národnostní menšiny
- 90. léta 20. století
  - obrovské množství organizací a institucí: kulturní, politické, volnočasové, sportovní
  - rozvoj školství (spolupráce s Polskem)

Charakteristika skupiny

- územní koncentrace
- 2. polovina 20. století postupná integrace x endogamie
- rozdíl mezi nížinnou a horskou oblastí

<https://www.youtube.com/watch?v=Otx1KAQvb4U>

<https://www.youtube.com/watch?v=RqOnfB4kEQ>

Kulturní instituce skupiny

- Muzeum Těšínska
- FS Slezan (Český Těšín)

Poláci z Polska

- Od 50. let 20. století
  - pracovní migrace na základě mezistátních dohod
  - zemědělství, průmyslová tovární výroba
  - krátkodobé => trvalý pobyt na základě sňatku

Charakteristika skupiny

- střední a starší generace
- SŠ a VŠ, podnikatelé
- větší města
- obvykle kladný nebo neutrální postoj k Čechům x malá informovanost

Statistické údaje

- 1980: 66 tis.
- 1991: 59.500; 2011: 42.302
- 2021: 26.802 + 10.860; JmK 748 + 391;
Moravskoslezský kraj 18.378 + 7.556; Brno 445
+ 231
- 1/2020: ca 21.000 trvalý nebo přechodný
pobyt
- 7/2022: ca 18.000

Kulturní instituce

- Československo-polský klub (Brno, 1925): do 1952; příznivci Polska
- Polský kulturně osvětový svaz (= PZKO; Český Těšín, 1947): zachování kultury Poláků v Č(SS)R
- Kongres Poláků v ČR (Český Těšín, 1990): zastupování menšiny na politické úrovni
- Polonus – Klub polski v Brně (1997): Den ústavy (3. 5.) a Den nezávislosti (11. 11.); polská školička (svátky)

Literatura a badatelé

- Vincenc Prasek (1843-1912): Matice opavská
→ Věstník; Vlastivěda slezská
- František Sláma (1850-1917): lidová slovesnost
- Jan Vyhlídal (1861-1937): hmotná i duchovní kultura
- Písňový folklor: F. Sušil (Cyprian Lelek), L. Janáček
- Drahomíra Stránská (1899-1964): oděv

- Alois Sivek (1920-1971): zbojnické legendy
- Antonín Satke (1920-2008): lidová slovesnost
- Jiří Langer (*1936): lidové stavitelství
- Těšínsko – 5 dílů (1997-2003)
- Muzeum Těšínska, Valašské muzeum v přírodě